

ISTORIA MEDICINEI UNIVERSALE

Editura Medicală, București, 1970

Cunoașterea trecutului științei medicale nu constituie doar o problemă de erudiție. Succesele și căutățile medicinei de-a lungul trecutului său istoric ne furnizează o serie de concluzii utile, de a ne feri de greșeli similare în prezent. Scoaterea în evidență a trecutului unic al medicinei este deosebit de necesară astăzi, într-o perioadă de hiperspecializare, pentru a imprima în conștiința reprezentanților diferitelor ramuri ale medicinei originea comună a științei lor. Iată numai unul din motivele care arată necesitatea unei sinteze privind trecutul medicinei. Autorii tratatului „Istoria medicinei universale” — lucrare coordonată de prof. V. L. Bologa și redactată de C. I. Bercuș, dr. G. Brătescu și dr. N. Vătămanu — și-au asumat sarcina de mare responsabilitate, de a redacta o exigentă istorie a medicinei universale, fără a ceda tentației unor „speculații aprioristice”, ferindu-se de un „pozitivism plat, eclecticism vag, dogmatism împietrit” — pericole care ar compromite obiectivitatea unei astfel de sinteze.

Redactorii cărții cu ajutorul a peste 50 de autori, au reușit să realizeze în bună parte obiectivul propus. „Istoria medicinei universale” compendiu de cca 800 de pagini, prima de acest gen în literatura noastră medicală, se situează printre operele fruntașe de sinteză a istoriei științei în țările socialiste. Meritul principal al tratatului îl constituie bogăția sa în informații, viziunea sa sintetică, expunerea materialului într-o formă literară, neîncărcată cu adnotări și subsoluri pedante. Tratatul reușește să încadreze evoluția medicinei în devenirea sa istorică, ca parte integrantă a civilizației și culturii umane, arătând multiplele influențe reciproce între dezvoltarea societății, a științelor naturii și cele umanistice pe de o parte și între medicină pe de alta. Prima parte a tratatului se ocupă cu evoluția medicinei în diferitele perioade istorice. Pornind de la fenomene de vindecare în lumea animală și preistorică a omului, continuând cu țările Orientului antic, ajungem la prima mare sinteză — medicina greco-romană, urmată de penumbra istorică a medicinei evului mediu. O nouă înflorire este prezentată în capitolele consacrate medicinei renașterii și a perioadei luminismului. Expunerea este sintetică, reușind să pună pe prim plan, acele curente de idei și descoperiri medicale, care au însemnat în perioada dată pasul hotărîtor pe drumul cunoașterii. Acest criteriu ne pare mai puțin reușit valorificat în cele două subcapitole, consacrate medicinei secolului al XIX-lea, moment hotărîtor în devenirea istorică a acestei științe. Viziunea sintetică apare din nou cu multă pregnanță în capitolul consacrat medicinei secolului XX.

Partea doua și a treia a tratatului, abordează istoricul specialităților medicale precum și unele probleme speciale, ca medicina heterodoxă, istoricul învățămîntului medical, rolul femeii în istoria medicinei etc. Meritul colectivului redacțional a fost acela, de a antrena la redactarea acestor capitole specialiști consacrați ai disciplinei lor, care au putut îmbina viziunea istorică cu cea de specialitate. Numai în unele subcapitole autorii se pierd în amănunte, în majoritatea lor viziunea integrativă e dusă cu succes pînă la capăt.

Tratatul de „Istoria medicinei universale” este o realizare remarcabilă a literaturii medicale românești. Ea face cinste atît autorilor săi, cit și Editurii medicale, care a înțeles să asigure acestei opere o prezentare de zile mari.

dr. I. Spielmann